

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemcy. — Prusy. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 13. września. Najjaśniejszy Pan raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem Wojciecha Schmid, c. k. radcę sekcyi w ministerstwie handlu i jeneralnego dyrektora skarbowej jazdy koleją żelazną, jako kawalera ces. austr. orderu żelaznej korony klasy III. wynieść najlaskawiej podług statutu tego orderu, do stanu rycerskiego Cesarstwa austriackiego.

Lwów, 26. sierpnia. Gmina miasta Trembowli ofiarowała na rzecz pięciu głównych funduszów inwalidów wygrane w kwocie 5 zr. i 10 zr. w. w. przypadające na losy Nr. 257,869 i 274,996 przyzwolonej przez Jego ces. Mość loteryi na korzyść wspomnianych funduszów, któryto czyn patriotyczny podaje się z wyrazem najczulszego podziękowania do wiadomości publicznej.

Lwów, 1. października. Mieszkaniec Krakowski, piwowar Jenny doręczył los Nr. 278,092 loteryi urządzonej na rzecz funduszu inwalidów Radetzkiego, Weldena, Jellaczyca, Haynaua i Latoura, starostwu grodzkiemu z prośbą, ażeby przypadającą na ten los wygraną kwotę wspomnianemu funduszowi oddano. Poczyniwszy potrzebne kroki dla zrealizowania tej ofiary na rzecz wspomnianych funduszów, ma sobie c. k. rząd krajowy za miły obowiązek, podać ten dar patriotyczny z wyrazem najczulszego podziękowania do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

Lwów, 7. października. Według najnowszych wiadomości z Wiednia, można przybycia Jego Mości Cesarza do Lwowa z pewnością dnia 16. b. m. oczekiwać.

(Litogr. „koresp. austr.“ o środkach komunikacyi.)

Wiedeń, 2. października. Zasługi Austrii około komunikacyi są powszechnie uznane. Stanowią one ważne ogniwo jej usiłowań względem utworzenia wielkiego środkowo-europejskiego obszaru cłowego i handlowego. Rozmaite i ważne urządzenia przysły do skutku w tym względzie mianowicie w zawodzie pocztowym. Niemiecko-austriacki związek pocztowy jest pięknym pomnikiem czynności austriackiej administracyi państwa. Obejmuje on już prawie całą rzeszę niemiecką z wyjątkiem nieznacznych części. Włochy także wcielono do tego koła. Łatwość istniejących teraz komunikacyi pocztowych przyspiesza i powiększa oraz korespondencyę listową. Oddalone od siebie wielką przestrzenią punkta kontynentu stykają się przeto w sposób zbawiający dla ogółu. Ta stosowna metoda ochrania i popierania materialnych interesów w obrębie naturalnego ich uprawnienia wywiera już teraz najpomyślniejszy skutek. Co istotnie jest praktycznem, co się rzeczywiście przyczynia do pospolitego dobra, to w każdym względzie zdolnem jest odnieść zwycięstwo. Gdzie należy jest zastosowaniem, tam spaja ściśle i trwale. Ale nie tylko na zewnątrz, także i wewnątrz państwa zrobiły austriackie urządzenia pocztowe stanowcze postępy. Wszędzie gdzie się ku temu okazała potrzeba, pozakładano mnóstwo nowych stacyi pocztowych. O przyspieszone i akuratne nadejście powozów pocztowych ma rząd najtroskliwsze staranie. Instytucya poczt przynoszących się z jednego miejsca na drugie jest także niezaprzeczoną postępową. Zniżenie opłaty pocztowej przynosi korzyść korespondencyi publiczności. Niektóre niedogodności w urządzeniu pocztowem dadzą się łatwo uchylić za pomocą doświadczenia i wydoskonalonej teoryi. Z łatwością ustanie zapewne także i teraźniejszy niedobór w dochodach instytucyi pocztowej. Z udziałem wyglądamy rezultatu odbywającej się w Berlinie austriacko-niemieckiej konferencyi pocztowej, która jest powołana ustalić wiele obiecującą budowę związku pocztowego i rozszerzyć jeszcze więcej zakres jego działania. (L. k. a.)

(Otwarcie konferencyi w sprawie telegrafów.)

Wiedeń, 1. października. Dzisiaj dnia 1. października rozpoczęła tutejsza konferencya telegrafów swoją czynność w Wiedniu.

Austria mówi w tym względzie: Przy wielkim pożytku, jaki następuje dla handlu i komunikacyi wydoskonalenie telegrafów, wyglądamy z ciekawością rezultatu tej czynności, tem bardziej, że Austria, jak słyszymy zamysła przedłożyć wielkie dla ogólnego dobra pożyteczne propozycye, które i przyspieszenie komunikacyi i zmniejszenie płacy mianowicie od wielkiej odległości, zamierzają. Zamysłono także ważny ten instytut zrobić przystępnym nie tylko na miejscach położonych na linii telegraficznej jak dotychczas, lecz także w ten sposób urządzić, aby na każdej stacyi pocztowej można oddawać depesze i posyłać do każdej innej stacyi związkowego ogregu. Publiczność przyjmie niezawodnie z podzięką tę staranność, jaką rząd austriacki temu arcyważnemu środkowi komunikacyi ciągle poświęca. Z szybkością nie do uwierzenia rozciągnęła Austria swoją sieć prawie do wszystkich krajów koronnych i już woprzód zapewniła publiczności udział przez korespondencyę prywatną. Podała rękę i zrobiła inicjatywę do utworzenia związku z państwami ościennymi, przeto prywatna korespondencya ułatwiona jest z zagranicą. Dla pożytku stanu handlowego przyzwoliła prenotacyom kursu pierwszeństwo nad wszystkimi innymi depeszami w godzinę zamknięcia giełdy, a to bezpłatnie, czuwała ciągle z oględnością nad potrzebami służby, zaradziła ile możności wszelkim spóźnieniom; Austria sama postarała się przez kursa naukowe o wykształcenie zdalnych urzędników, a teraz dla bezpieczeństwa czynności technicznej uorganizuje wzdłuż swoich linii osobno exponowane personale. Również dla wydoskonalenia telegrafów zaprowadziła Austria osobne zakłady pomocy, warsztat i obserwatoryum, przeto nadarzyła się sposobność wykonywać zaraz plany ulepszenia, i na liniach wypróbować. W ten sposób Austria jest w możności na przyszłej konferencyi przedłożyć rządowi związkowemu wypróbowany na swych liniach system, który posiada bardzo ważne zalety. Z tych zalet przytoczymy tylko, że na przyszłość każda depesza od stacyi oddania może dojść bezpośrednio i całkiem bez straty czasu aż do stacyi doręczenia, jakakolwiek jest odległość, a przeto jest możność otrzymać korespondencyę bez straty czasu, choćby nawet proste linie komunikacyjne przerwane były. Oby się więc spełniła nasza nadzieja, że na tej konferencyi otrzymają nowy skład telegrafy niemieckie, i jeszcze ściślej połączone zostaną. Oby korzyści, które Austria nastęrczyć może, skłoniły inne rządy ze względu na interes własny i ogółowy do przyzwolenia, i utwierdziły w Austrii to przekonanie, że przez nie podała znowu rękę do ściślejszego połączenia i do podźwignienia ogólnego dobra. (Ll.)

(Stan austr. banku narodowego z d. 30. września r. b.)

Wykaz stanu austr. banku narodowego dnia 30. września 1851:

Aktywa.

	zlr.	kr.
Według statutów banku wybita moneta konwencyjna i sztaby srebra	43,116,121	3
Znajdujące się we wszystkich kasach bankowych 3% asygnacye kasy z roku 1849	55,595	—
Detto po 3% u procentowane bilety skarbu państwa	42,270,100	—
Detto nieuprocentowane bilety skarbu państwa	770,255	—
Detto asygnacye na węgierskie dochody krajowe	2,228,291	—
Eskomptowane efekta, przypadające między 5 i 92 dniami		
Eskomptowane efekta Wiedeńskiego zasiłkowego komitetu	3,229,310	48
Eskomptowane efekta Berneńskiego stanu handlowego	845,000	—
Eskomptowane efekta kilku przedsiębiorstw przemysłowych z hypoteką pupilarną	51,000	—
Suma 39,451,570 50		
Eskomptowane efekta w Pragskim portefeuille	1,098,568	23
Forszusy na deponowane według statutów krajowe papiery państwa do zwrócenia najdalej w 90 dni	13,065,200	—
Detto Lloydzie austriac. i kilku gminom miejskim	1,438,000	—
	14,603,200	—

Pretensye do państwa:

Funduszowy dług państwa za wykupienie papierowych pieniędzy w walucie wiedz., a to:

a) na 4% uprocentowany	35.538.495	34 ¹ / ₄	
b) nieuprocentowany	37.639.692	7 ¹ / ₄	73.178.187 41 ² / ₄

Na realną hypotekę eskomptowane asygnyaty centralnej kasy á 3%

Ściągnięty na mocy zawartej z wysoką administracją finansów konwencji z dnia 6. grudnia 1849 po 2% uprocentowany dług

146.948.768 zr. 28 k.

Z tego już amortyzowano:

Przez 4¹/₂% pożyczkę państwa

Przez wpłatę na sardyńską indemnizację wojenną

Przez wpłatę, które według konwencji od wys. administracji finansów gotówką są uiszczone 21.406.838 zr. 28 kr. 105,948.768 zr. 28 kr. 41,000.000 zr.

Pod gwarancją państwa: zlr. kr.

a) Pożyczka dla Węgier po 2%	od państwa	} gwarantowane	551.940	—
b) Dla wsparcia ubogich rzemieślników bez procentu			1.800.000	—

Stan funduszu rezerwy w papierach państwa

Stan funduszu pensyi w papierach państwa i akcyach bankowych

Wartość gmachu bankowego i innych aktywów

273.040.995 17

Pasywa.

Obieg banknotów

Fundusz rezerwy

Fundusz pensyi

Niepodniesione jeszcze dywidendy, mające się wykupić asygnaty, tudzież saldi bieżących rachunków

Fundusz bankowy przez 50.621 akcyi do pierwotnej wkładki po 600 zlr. m. k. na akcyę

273.040.995 17

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 1. października. Jego Mość książe Modeny przybędzie, jak słyhać, do Wenecyi, gdzie się zjedzie z swoim krewnym hrabią Chambord.

— Małżonka Bana Kroacyi, baronowa Jelaczyc, przybyła tu dnia wczorajszego.

— Wysokie ministerjum finansów wydało 29. z. m. nowy dekret, aby ściśle przestrzegano prawnych przepisów względem uwolnionych od należności kwitów i próżb o wykreślenie w sprawach indemnizacji za uwolnienie od ciężarów gruntowych; również nakazano, że kwity względem indemnizacji za zaległości w daninach poddańczych, podobnie bez opłaty należności traktować należy.

— *L. Z. C.* pisze: Pogłoska wychodzącego w Ołomuńcu dziennika *Neue Zeit*, że tu ma być zaprowadzona osobna władza policyjna, na której czele będzie stać wysoki urzędnik wojskowy, jest całkiem bezzasadna. Jeżeli w tej mierze zapadła jaka uchwała, nie zaprowadzonoaby w żaden sposób osobnego ministerjum policyi, lecz tylko departament policyi jako naczelną władzę w ścisłym związku z ministerjami spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

— Temi dniami ma wyjść, jak donosi *L. Z. C.*, dekret ministerstwa finansów, zawierający dokładne przepisy, jak się będzie odbywać powolna amortyzacja 5% w srebrze uprocentowanych obligacyi, które wierzycielom austriackiego państwa za należące się przewidywane wydano.

— *L. Z. C.* donosi: Oszczędność, którą w ciągu tego roku w c. k. armii przywiedziono do skutku, wynosi już więcej niż 15 milionów reńskich. W tym miesiącu puszcza znowu około 80,000 ludzi na urlop.

— Organizacja buchalteryi jest już bliska rozstrzygnięcia. Projekt zmierzający do oszczędności i uproszczenia ułożony jest, jak słyhać, na specjalne polecenie Cesarza Jego Mości, i robotę tę poruczono znakomitemu urzędnikowi obrachunkowego dyrektorjum.

— Jakiśm wieczoraj donieśli, powrócił Jego ces. Mość o 16 godzinie w nocy z podróży po Włoszech do Schönbrunu. Na podwórzu kolei żelaznej w Hetzendorf zebrał się liczny orszak władz cywilnych i wojskowych dla przyjęcia Monarchy. Między niemi znajdował się także Jego król. cesarzewicz. Mość Arcyksiąże Albrecht, który jeszcze wczoraj pragskim pociągiem tutaj przybył. Z dworca kolei żelaznej pojechał Jego ces. Mość w towarzystwie pana generaładjutanta hrabi Grüne bez zatrzymania się do Schönbrunu. Podróż z Tryestu do Schönbrunu zabrała krótki przeciąg czasu 18 godzin.

Do Tryestu przybył Jego ces. Mość wojennym paropływem z Wenecyi w nocy, i niezatrzymując się ruszył w dalszą podróż.

— Jenerałowie, którzy Jego Mości Cesarzowi towarzyszyli w podróży do Włoch, równie jak i reszta cesarskiej świty przybędą tu jutro koleją żelazną.

— Ces. rosyjski poseł przy tutejszym dworze, baron Mayendorf, powrócił z krótkiej do Węgier przedsięwziętej podróży.

— Jego Excelencya Ban Kroacyi przyjechał tu onegdaj z Zagrabia.

— Według *L. Z. C.* pobyt Jego Excelencyi Bana Kroacyi zabierze zapewne czas dłuższy, gdyż przedłoży pod obrady niektóre ważne propozycye ulepszenia względem podległych mu okręgów krajowych. Propozycye te tyczą się regulacji gmin, zaprowadzenia nowych gościńców i komunikacyi, nakoniec szkół, a mianowicie założenia szkół nawigacyjnych.

— *L. Z. C.* donosi: Ostatnimi dniami upłynionego miesiąca nadeszła na Insbruck indemnizacyjna rata sardyńskiego wojennego długu w gotówce.

— *L. Z. C.* pisze: Wykaz pieniężnego obrotu w upłynionym peryodzie jest już wypracowany w ministerstwie finansów i będzie zapewne jeszcze przed upływem tego miesiąca publikowany. Z tego wykazu widać, że przeprowadzony system oszczędności pomnożeniem bieżących dochodów był wsparty.

— Po rozporządzeniu, którym nakazano ściągać miedzianą monetę zdawkową, wyjdzie wkrótce, jak słyhać, dekret względem będącej jeszcze w obiegu miedzianej monety zdawkowej według stopy waluty wiedeńskiej, która całkiem ściągnięta i na przebicie obróconą będzie.

— 2. października. Jego cesarska Mość nakazał najwyższm postanowieniem utworzenie wojskowo-geograficznego korpusu inżynierów. Korpus ten przeznaczony jest do wypracowania geodetycznych i astronomicznych wymiarów kraju dla zebrania topograficznych i statystycznych materyałów i do wypracowania odnośnych map. Należy on do wydziału jenerałnego sztabu kwatarmistrzostwa, i użyty będzie odpowiednio także i podczas wojny. Cały etat tego korpusu składać się będzie z jednego dyrektora, 2 pułkowników, 2 podpułkowników, 4 majorów, 8 kapitanów I. klasy, 8 kapitanów II. klasy, 12 poruczników i 8 podporuczników I. klasy.

— Do niemiecko-austriackiego związku pocztowego przystąpiły teraz także Hesya elektoralna i księstwo Nassau.

Król. pruski jenerałny urząd pocztowy uwiadamia, że zmniejszono opłatę pocztową od listów, przesłanych na Prusy i Anglię do Kalifornii i Oregonu. Portorya od listu Austrii do tych krajów o pojedynczej wadze 1/2 łota wynosi 1 zlr. 39 kr. m. k.

— Dla wydarzonych wypadków zastrzeżono nanowo odnośnemi ogłoszeniami najściślejsze przestrzeganie ustawy policyjnej na kolei żelaznej tak dozorem jak i podróżującą publiczność.

— Na odbywającej się w Wiedniu konferencyi względem telegrafów wniesiona będzie ze strony Austrii ważna poprawka, według której na przyszłość każda depesza z stacyi oddania aż do stacyi doręczenia bez względu na odległość dojsć może bezpośrednio i bez wszelkiej straty czasu. Ze strony austriackiej zaproponowane będzie także zniesienie odnośnych opłat.

— Najnowszy wykaz bankowy z dnia 30. września wykazuje fundusz gotówki w sumie 43,116,121 zlr. 3 kr. m. k., a obieg banknotów w sumie 219,268,730 zlr. W porównaniu z upłynionym miesiącem pomnożyła się wprawdzie gotówka o 87,321 zlr. 34¹/₄ kr. m. k., obieg zaś banknotów zmniejszył się o kwotę 2,946,298 zlr. zaczem okazuje się wzajemny stosunek już teraz jak 1 do 5.

— Na wszechniej pragskiej zgłosiło się z początkiem roku szkolnego także wielu Polaków i południowych Sławian, których przyjęto. Jestto dowodem, że pragska wszechnica dla innych austriackich poddanych niejest nieprzystępną, jak niektóre zagraniczne dzienniki utrzymują — i małej tylko liczbie musiano odmówić wstąpienie dla względów policyjnych. (*Lit. kor. austr.*)

(Kurs wiedeński z 4. października 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 92¹/₄; 4¹/₂% — 80⁷/₈; 4% — 72¹/₄. 4% z r. 1850 —; 2¹/₂% —; wylosowane 3% — Losy z r. 1834 — 1020; z roku 1839 — 298¹/₄. Wied. miejsko bank. 2¹/₂% —. Akcy bankowe 1208. Akcy kolei północ. 1405. Głognickiej kolei żelaznej 656¹/₄. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd 590.

Ameryka.

(Najnowsza poczta z 16. września.)

P. James Fenimore Cooper, sławny pisarz romansów, zeszedł z tego świata w Cooperstown w niedzielę 14. września, licząc 62 lat życia. Urodził się w Burlington, w państwie New-Jersey. Ojciec jego, William Cooper, syn osadnika angielskiego, na którego cześć otrzymała pierwsza osada w państwie Otsego nazwę Cooperstown, stał jako sędzia w wysokiem powazaniu, i zasiadał dwa razy na kongresie. Nowelista Cooper służył w swojej młodości lat sześć w marynarce, i rząd pochodzi mistrzostwo jego w opisach morskich obrazów; jako autor przyznawał on się do zasad demokratycznych, lecz jako polityk w praktyce, nie bardzo był lubiony, prócz w kole swych przyjaciół i znajomych. Również i jedna z córek Cooper'a zajmowała się pracą literacką; jedno z jej pism „Rural Hours“ było bardzo wzięte. Że Cooper zostawał w osobistych stosunkach przyjaźni z pp. Laffayette, Walterem Skott i z innymi sławnymi Europejczykami z rozmaitych partyi, sądzimy to być zresztą rzeczą powszechnie wiadomą. (*Presse.*)

Anglia.

(Protest prawodawczego korpusu Nowej południowej Walii.)

Londyn, 27. września. Prawodawczy korpus Nowej południowej Walii wydał przed zaprowadzeniem nowego ustawodawstwa protest z oświadczeniem tej treści, że parlament angielski niema prawa nakładać na kolonie podatki, lub wpływać na ich obrót, że wszystkie urzędy w kolonii, wyjąwszy jednego gubernatora, powinny być kolonistami obsadzone, i że w ogóle całe ustawodawstwo kolonii, jeżeli się nie tyczy prerogatyw korony lub powszechnych stosunków państwa, przez kolonię załatwiane być powinno. (P. Z.)

Francya.

Obecne położenie Francji jest najwybitniejszym przykładem do należytego wyświecenia monarchycznej formy rządu. Nigdzie więcej jak tam niedaje się czuć potrzeba silnej władzy rządowej, imienia, któreby stojąc na czele państwa, reprezentowało oraz zasadę trwałości i stateczności, prawdziwie moralnej powagi, której jednak niedopuszcza konstytucja kraju. Żądza wyniesienia się na ten najwyższy stopień obudziła ambicję i namiętności, i rozpasła mnóstwo osobistych dążeń. To niepowszechniane uganianie się za najwyższą władzą, to niepohamowane współubieganie się szaszkodziły więcej sprawie porządku aniżeli pomóż mogły najostrzejsze środki represyjne. Silny, konsekwentny, nieugięty system rządu uzbrojony w inteligencję i czujność, według pewnego planu wypracowany i przestrzegany, prawie niepodobnym jest wśród takich okoliczności. Silne wstrząśnienia, jakie wywołuje ambicja konkurentów, muszą paraliżować najwyższą siłę i mądrość na czele państwa. Co może wyrachowanie i silna szczerą wola przeciw wirowi takich namiętności? Gdzie wszystkie z trudnością utrzymane podstawy burzącego się ustawicznie społeczeństwa przez nadchodzącą zmianę prezydentury w kwestyi są stawione, może tam być mowa o stateczności i stałości, i niejestże to gra, w której egzystencja i przyszłość zasady konserwacyjnej na jedną kartę jest stawiona? Zasada monarchyczna w swojej ścisłości i czystości niepodobnemi czyni podobne wstrząśnienia dla szczęścia ludów, otaczając dziedzicznego rządzącego atrybucjami najwyższej ziemskiej potęgi, stawi ona zbawienną granicę ambicji i nadaje woli Monarchy niezmienny kierunek. Ozywiający oddech stosownej i pożytecznej jawności nieda odretwić instytucjom monarchycznym. Prawdziwe życzenia i interesa ludności mogą i powinny także pod monarchyczną formą rządu znaleźć swój wyraz, i znaleźć w uczciwych i wiernych radcach u tronu należyłą reprezentację. Prawdziwie humanitarne postępy ducha nowoczesnego w praktyce i naukach zgadzają się zupełnie i najlepiej z zasadą monarchyczną.

Pozałowania godne położenie Francji wynika głównie z uderzającej sprzeczności, w jakiej prawdziwe wewnętrzne jej życzenia zostają z politycznymi maksymami, które teraz są w użyciu. Podczas gdy Francja tęskni za dobrodziejstwami, jakie tylko dać może monarchyczna forma rządu, niemoże się oswobodzić od ubóstwienia fałszywej zasady większości i zwodniczego dogmatu udzielnosci narodu. Dobry i zły duch pasują się tam z równą siłą i wytrwałością o panowanie. Spodziewać się, że idea antisocjalna ulegnie w tej walce; ale wypadki najbliższej przyszłości niedadzą się jeszcze w obecnej chwili wyrachować.

Tymczasem przedstawia się tam widowisko, jakie się właśnie tylko tam zdarzyć może na tle rozsprzężonego społeczeństwa.

Dyskusje w dziennikarstwie i we wszystkich publicznych zgromadzeniach nietoczą się tam o specjalne kwestye i interesa. Na ulępszenia w szczegółach, które zawsze tak korzystny wpływ wywierają na ogół, mało kto zwraca uwagę. Debata toczy się raczej ciągle o fundamenta społeczeństwa. Negacyjny rewolucyjny duch wysila się w nieskończonych konstytucyjnych próbach. Sekcyjny nóż politycznej krytyki wnika w najdelikatniejsze naczynia i nerwy organizmu państwa. Program każdego stronnictwa zawiera myśl obalenia i radykalnego przetworzenia, a w tych przasadnych dążnościach niszczą się żywotne siły narodu.

Pogląd na tarasniejsze stosunki Francji jest najwymowniejszym dowodem, że droga, którą dotychczas szedł naród, była bezdrożem. — Dwie tylko gwiazdy wiodą z tego labiryntu, religijność i uznanie silnej, szanownej powagi. (L. k. a.)

(Broszura pana Kératry. — Uwagi dziennika „Assemblée nationale.“)

Paryż, 28. września. Wszystkie dzienniki francuskie zajmują się obecnie broszurą pana Kératry, pod tytułem: „Co się stanie z Francją?“ i zawierają obszernie z niej wypisy. Ale sądząc z tych wypisów, niemożemy powiedzieć, że to pismo rzuca jakie nowe światło na przeszłość lub na przyszłość. Nie znajdujemy w niem rozwiązania zakłamanych i rozprzężonych stosunków, i cała rzecz ogranicza się na wezwaniu do pojednania i połączenia wszystkich odcieni partii porządku. Ale głos tej odezwy rozlega się już od trzech lat codziennie we wszystkich kierunkach, i niezdolną dotychczas nie doprowadzić do skutku, jak tylko wątpliwe zawieszenie broni.

— *Assemblée nationale* robi następujące smutne uwagi: „Podczas gdy rozmaite frakcje partii umiarkowanej marnują czas na bezużytecznych sporach, pracuje *partya rewolucyjna* potajemnie, i rozciąga swoją szeroką sieć spisków po Francji i całej Europie. My nie wiemy, czy wypadki roku 1852 zastaną nas w niezgodzie i rozprzężeniu, a zatem na pół już pokonanych; ale to pewna, że *partya zbrodni*, jak Dupin trafnie ją nazwał, korzysta z czasu, wszędzie się organizuje, i gotowa jest, na uszione społeczeństwo jak na pewną zdobycz się rzucić. Słyszymy wprawdzie nie z jednej strony

zapewnienie, że niebezpieczeństwo, ukazujące się z takiej odległości, łatwo można zażegnać i odwrócić, a zatem i kryzys w roku 1852 można aż nadto przewidzieć, aby była zbyt niebezpieczną. Z tem wszystkim nie zupełnie zaspokaja nas optymizm tych silnych duchów i głębokich polityków, i właśnie przez to fałszywe bezpieczeństwo obawiamy się, abysmy tem bardziej w przepaść nie wpadli.“

— Dokumenta zawarte w najnowszym numerze dziennika „*Patrie*“ niesą w samej rzeczy dostateczne do zbitcia powyższych uwag. Te dokumenta znalezione między papierami osób przyaresztowanych niedawno za tak zwany „niemiecko-francuski spisek“, i potwierdzają jak najwyraźniej, pomimo bezcelnego zapierania się dzienników rewolucyjnych, nietylko całą nikczemność planów ułożonych przez „partye zbrodni“ przeciw społeczeństwu, ale nawet udział Londyńskiego centralnego komitetu w powszechnym spisku europejskim. — Zresztą kierujące artykuły dzisiejszych dzienników niezawierają nic ważnego. Powiększej części toczą one polemikę pod względem przyszelego postępowania partii pojedynczych. (P. Z.)

Belgia.

(Wybory do senatu.)

Bruxela, 28. września. Wybory do senatu są już wiadome. Z zestawienia rezultatu wyborów w „*Indépendance*“ okazuje się, że partya liberalna w ogóle tylko dwa głosy uzyskała w senacie; jednakże rzeczony dziennik nadmienia, że zwycięstwo partii liberalnej otrzyma przeto wagę moralną, iż cztery najznakomitsze miasta kraju, a na ich czele Bruxela, przeważającą większością głosów oświadczyły się za polityką terażniejszego gabinetu.

(Depesza telegraficzna.)

Bruxela, 28. września. Dawniejsi członkowie senatu prócz piętnastu są znowu obrani, z tych jest 5 antyministrjalnych.

Holandya.

(Adres komisji izby drugiej do króla. — Król Wirtembergii wyjechał z powrotem.)

Haga, 28. września. Komisja izby drugiej doręczyła onegdaj królowi adres odpowiedzi. Jego król. Mość wyraził izbie swą podziękę za jej gotowość do popierania interesów ojczyzny, równie jak niezawodną nadzieję, że wśród tych okoliczności rozpoczynająca się sesja zbawiennie wyda owoce. — Król Wirtemberski, który 25. przyjechał tu na Amsterdam odwiedzić królowę, i dziś obchodził siedemdziesiąt rocznicę swych urodzin w gronie rodziny królewskiej, wyjechał już dziś w wieczór z powrotem do Sztutgardy. (P. Z.)

Szwajcarya.

(Cygani w Szwajcaryi.)

Berna, 25. września. Donosiliśmy już dawniej o wędrownkach wypłoszonych z Węgier cyganów. Według „*Patrie*“ wdarli się oni w pochodzie swoim niestatecznym także i do berneńskich okolic gór Jura, i trapią gminy szczególne. We dnie ukrywają się w gęstwinie i po lasach, wieczór zaś wychodzą z krnąbrną postawą, a często i zbrojnie, dla „wyproszenia“ noclegu dla siebie. Rozrzuczone zagrody chłopskie wystawione są przedewszystkiem i najbardziej na nieprzyjemności ze strony tego rodzaju szarańczy. Tak w gminie Burrignon, obwodzie Delsberg, żywno 17 tych włóczęgów przez kilka dni, i tylko dwie zagrody składało się na tę żywność; w razie odmówienia bowiem obawiają się mieszkańcy, aby zabudowań ich nie obrócono w perzynę. Z tego powodu ma być wzmocniona na Neuenburgskiej granicy straż pograniczna, gdy tymczasem w kantonie Berneńskim ani rząd ani gminy niepomyslały potąd o jakichkolwiek bądź środkach zaradczych. (Pr. Z.)

(Sprawy rady Fryburgskiej.)

Fryburg, Dnia 17. września rozpoczęły się letnie posiedzenia. Dyskutowano i przyjęto już ustawę względem kaucyi urzędników publicznych; sumy indemnizacyjne za wypracowanie kilku nowych ustaw; kredyt w sumie 10,000 franków dla wymiany monety. Kredyt 4400 fr. dla szkoły agronomicznej w Hauterive został tymczasowo odrzucony, aż dopóki rada stanu nie przedłoży sprawozdania komisji agronomicznej o czynności i dalszem istnieniu tego z wielkimi kosztami połączonego instytutu. Po długiej i żwawej debacie nad ustawą wyborową rady narodowej przyjęto znaczną większością głosów postanowienie, według którego tylko ci mają prawo do wyboru, którzy się wykazać mogą przysięgą złożoną na konstytucję federacyjną i kantonalną, tudzież postanowienie, według którego rada stanu oznaczyć ma liczbę zgromadzeń wyborczych w okręgach; przyjęto także ustawę karną dla werbunków do służby zagranicznej. (P. Z.)

Włochy.

(Poczta włoska.)

Turyń, 29. września. Król powrócił do Moncalieri. Według wiadomości z Malty odplynęła ztamąd sardyńska flotyła i przybyła d. 17. b. m. do portu w Tunis.

Rzym, 27. września. Papież upoważnił ministra robót publicznych do przedsięwzięcia robót przygotowawczych dla wybudowania kolei żelaznej do Ankony.

Palermo, 20. września. Oczekują tu przybycia księcia Leuchtenberg. W Olivazzo poczyniono już przygotowania do jego przyjęcia. (L. k. a.)

Niemce.

(Posiedzenie stanowej reprezentacji miejskiej. — Książę Gorczaków.)

Frankfurt n. M., 26. września. Na tutejszym posiedzeniu stanowej reprezentacji miejskiej potwierdzono i przyjęto przedłożone jej propozycje senatu względem zaprowadzenia dawniejszego ostępowania dzienników. Według tego więc opłacać będą wychodzące tu większe dzienniki 1złr. od każdego egzemplarza, mniejsze zaś 30 kr. — Zawierzytelniiony przy tutejszym sejmie związkowym ces. rosyjski poseł, książę *Gorczakow*, odjechał temi dniami ztąd znowu do Sztutgardy. Spodziewają się jednak wkrótce jego tutaj powrotu na czas dłuższy, jak słychać na całą zimę, bowiem wynajęto dlań prywatne w tém mieście pomieszkanie.

(Zgromadzenie prawodawcze miasta Frankfurtu. — Środki przeciw stowarzyszeniom rzemieślników. — Wiadomości potoczne.)

Frankfurt n. M., 27. września. Nasze prawodawcze zgromadzenie rozpocznie z najbliższym tygodniem codzienne swe posiedzenia, aby załatwić zalegające jeszcze sprawy ważne przed upływem terminu posiedzeń tego zgromadzenia, przypadającego z dniem 1go listopada.

— Rządy niemieckie przychodzą jak się zdaje coraz więcej do tego przekonania, że sam już obowiązek własnej ochrony wymaga przedsięwzięcia ostrych środków przeciw wzmagającym się coraz bardziej tak tutaj jak i w innych niemieckich miastach komunistyczno-socyalnym stowarzyszeniom czeladzi rzemieślniczej. W tej mierze potrzeba będzie znowu nowych uchwał, bowiem prawodawstwo związkowe z lat najnowszych zawiera uchwały przeciw „stowarzyszeniom komunistycznym“, które zapewne wkrótce przedłożone będą rządowi do nowego ogłoszenia. Spokojny obywatel nie przeczuwa podobno, jaka się przepaść przed nim otwiera, i nie ma wyobrażenia o spiskach knowanych w jego pobliżu, i to też właśnie należy do szczególniejszych zjawisk w dziwnych czasach naszych.

— Tutejszy dom Rotschildów subskrybował na austryacką pożyczkę sumę 1,250,000 złr., wiedeński zaś 3,750,000 złr. Subskrypcya przeto domu Rotschildów wynosi 5 milionów.

— Potwierdza się wiadomość, że niedawno temu tak ze strony związku jak i kontynentalnych mocarstw wielkich przesłano do ministerium spraw zagranicznych w Londynie treściwe noty, szczególnie co do zabezpieczenia w Europie spokoju.

— Czynnosi i uchwały zwierzchności związkowej podane będą zapewne już wkrótce i według możliwości do wiadomości publicznej, stosownie do wniosku i przedłożeniu odnośnego w tej mierze wydziału zgromadzenia związkowego.

(Pr. G.)

(Nota posła angielskiego przy sejmie związkowym do prezydyalnych posłów związku.)

Frankfurt, 29. września. Lord Cowley, poseł angielski przy związku niemieckim przesłał dnia 18. lipca w imieniu angielskiego rządu do prezydyalnych posłów związku następującą przez *Frankfurter Journal* ogłoszoną notę, pod względem kwestyi wstąpienia całej Austrii do niemieckiego związku: „Nizej podpisany, nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister Jej Mości królowej Wielkiej Brytanii przy związku niemieckim, odebrał notę wraz z alegatami, które Jego Excel. prezydyalny poseł związku hrabia Thun pod datą 17go b. m. przesłać mu raczył. Nizej wyrażony niezaniebda przesłać ten dokument pierwszemu sekretarzowi państwa, ministrowi spraw zagranicznych. Ztemwszystkiem nie może nizej podpisany przyjąć kopii dokumentu, który w roku 1834 był napisany przez ówczesnego prezydyalnego posła związku do legacji angielskiej, a którego reprodukcyja przy terażniejszej pobudce dla uchwał tegoż zgromadzenia, zdaje się domagać władzy, niezgadzałej się z prawami i zwyczajami prawa narodów, i przywodzi w pamięć hrabiemu Thun odpowiedź, która wówczas namienionej legacji imieniem rządu Jej Mości królowej na to dać nakazano, a której kopię nizej podpisany ma zaszczyt przesłać w załączeniu, abys Wasza Excelencya o niej był zawiadomiony. Nizej wyrażony korzysta z tej sposobności itd.

(Ll.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 30. września.)

Metal. austr. 5% — 77¹/₄; 4¹/₂% 67¹/₄. Akcy bank. 1212. Sardyńskie — Hiszpańskie 3% 34¹⁵/₁₆. Wiedeńskie 99³/₈.

Prusy.

(Śmierć księcia Wilhelma.)

Berlin, 29. września. Żgon ostatniego z synów Fryderyka Wilhelma II., seniora pruskiej rodziny królewskiej, księcia *Wilhelma* nastąpił 28. września, to jest wczoraj o godzinie 11¹/₂ wieczór. — J. królewicz. Mość Fryderyk *Wilhelm* Karol, książę pruski wrócił był zeszłego tygodnia, 24go b. m. z podróży podjętej dla pokrzepienia zdrowia i odwiedzenia swych dzieci, i udał się po krótkiej chwili do teatru, gdzie Go serdecznie powitali znajdujący się właśnie na operze król, królowa, tudzież książęta Albrecht i Adalbert (syn Jego). Z końcem tego tygodnia zamierzał s. p. książę udać się w podróż do Włoch. Wczoraj, w niedzielę, jadł kolacyę w towarzystwie jak zwykle syna Swego Adalberta, poczem poszedł do łóżka na spoczynek o 9tej godzinie. Wewnętrzna jednak niespokojność nie dała mu zasnąć; książę opuścił przeto łóżko. Kamerdyner znalazł go już w stanie niebezpiecznym, i nim zdołał nadejść przywołany natychmiast lekarz, wyzionął książę Wilhelm ducha w 68. roku swego życia.

(Pr. G.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 2. października.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 103 p. 4¹/₂% z r. 1850 — 102³/₄. Obligacye długu państwa 88⁷/₈. Akcy bank. 97¹/₄. Pol. list. zastaw. 93³/₄; Pol. 500 l. 83¹/₄; 300 l. 145 l. Frydrychsory 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 9. Austr. banknoty 84²/₃ l.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Żółkiewskim.)

Żółkiew, 4. października. W drugiej połowie zeszłego miesiąca sprzedawano na targach w Bełzie, Krystynopolu i Żółkwi w przecięciu korzec pszenicy po 17r.—16r.—18r.; żyta 11r.—10r.30k.—11r.50k.; jęczmienia 8r.—8r.—8r.50k.; owsa 5r.—4r.15k.—5r.40k.; hreczki 11r.—9r.30k.—16r.; kartofli 4r.—4r.—6r. Cetnar siana po 1r.40k.—0—2r.40k. Za sag drzewa twardego placono 10r.—9r.—20r., miękkiego 7r.30k.—7r.30k.—15r. Funt mięsa wołowego kosztował 5k.—8k.—10k. i garniec okowity 2r.30k.—2r.42k.—4r. w. w. Nasienia konicza, kukurudzy i wełny nie było w handlu.

(Olomuniecki targ na woły.)

Olomunie, 1. października. Na targ dzisiejszy przypędzono 925 sztuk wołów, a mianowicie: Jakób Medak z Sadagóry 86 sztuk, Itzig Brenner z Lutowisk 59, Chaim Dym z Liska 87, Judka Rosseutscher z Liska 56, Piotr Rzymowicz z Łopuszanki 49, Leib Schweit z Osieka 38, Jakób Grossmann z Żydaczowa 100, Abraham Klausenstock z Żydaczowa 36, Stefan Sauczek z Kałusza 57, a w mniejszych partyach 357. Gatunek był w przecięciu do bry, handel szedł żwawo, widziano nawet Wiedeńskich i Pragskich kupców na targu, a ceny spadły chociaż nieznacznie.

W drodze sprzedali: Aba Kohn 157, 75 i 126 sztuk, Altar Fried 118, Lipa Gold 135, Saul Spiller 147 sztuk, wszyscy z Żurawna, następnie Nathan Spiegel z Buczacza 193 sztuk, Samuel Pomeranz z Żurawna 167 sztuk; Fischel Lodner z Żurawna popędził 147 sztuk niesprzedanych przez Lipnik do Wiednia.

Na targu Wiedeńskim było w tym tygodniu 2500 sztuk wołów. Cena cetnara wynosiła 50—54 złr. w. w.

Na przyszły tydzień spodziewają się z Galicyi 1600 sztuk wołów.

Kurs lwowski.

Dnia 7. października.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	29	5	33
Dukat cesarski	5	36	5	40
Półimperyal zł. rosyjski	9	37	9	40
Rubel śr. rosyjski	1	52	1	53
Talar pruski	1	44	1	47
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	23	1	24
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	82	32	83	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 4. października.)

Amsterdam 167 p. 2. m. Augsburg 120¹/₂ l. uso. Frankfurt 119³/₄ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 177 l. 2. m. Liworna — p. 2. m. Londyn 11.58. l. 2. m. Medyolan — Marsylia 120 l. Paryż 143 l. Lyon — Bukareszt 143. Konstantynopol 232. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 6. października.

Hr. Starzeńscy Michał i August, z Przemyśla. — Hr. Borkowski Dunin Bolesław, e. k. przełożony obwod. z Przemyśla. — Baron Bertrand Jan, z Tarnopola. — PP. Eminger Karol, e. k. nadradzca finans., z Krakowa. — Czajkowski Jan, z Bóbrki. — Dobek Konstanty, z Swistelnik. — Zawadyński Franciszek, z Krakowa. — Osmiałowski Szymon, z Janczyna. — Januszewski Teofil, z Ubinia. — Wojczyński Alfred, z Tuligłówn. — Glixelli Juliusz, z Glinian. — Gróblewski Dionizy, z Martynowa. — Listowski Józef, z Kontów. — Borkowski Włodzimierz, z Ostrowa. — Wierzchowski Wincenty, z Brodów. — Antoniewicz Wincenty, z Skwarzawy. — Cienski Włodzimierz, z Krakowa. — Cienski Zygmunt, z Brodów.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 6. października.

Hr. Starzeński Michał, do Zborowa. — PP. Podlewski Apolinary, do Podhajec. — Strzelecki Jan, do Kulikowa. — Żukiewicz Konstanty, do Steniatyna. — Rudziński Antoni, do Łopuszna.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 5. i 6. października.

Pora	Barometr wmierniewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 3 0	+ 7°	+ 15°	wschodni	pogoda ☉
2 god.pp.	28 3 0	+ 14,5°	+ 6,5°	"	pochm.
10 g. w.	28 3 0	+ 10°		—	"
6 god.zr.	28 1 0	+ 8°	+ 12,5°	połud.-wschodni	pochm. ☉
2 god.zr.	28 0 11	+ 12,5°	+ 7,5°	wschodni	"
10 g. w.	28 0 5	+ 10°		"	"

T E A T R.

Dziś: opera niem.: „Lucia di Lammermoor.“

Jutro: przed. polskie: „Mieszczanie i wieśniacy“, czyli „Handlarz bydlęm z Krakowskiego“, komedia w 3. aktach, potem: „Dwaj mężowie“, komedia w 1. akcie.

W Piątek: Na dochód JPanny Eweliny Kasprzyckiej: komedia polska: „List miłośny“.